

Uitleg en format diversiteitscirkel

Diversiteit en de diversiteitscirkel

Diversiteit is overal aanwezig en als mens, pedagoog of leraar pedagogiek maak je continue deel uit van divers samengestelde groepen. Ieder mens heeft een combinatie van zichtbare en niet zichtbare kenmerken, die hem of haar tot een uniek persoon maken. Deze kenmerken kunnen ook bepalend zijn voor de groepen waarmee hij of zij zich identificeert of geïdentificeerd wordt.

De diversiteitscirkel is een onderdeel van de keuzetool (derde ring van binnen). De diversiteitscirkel¹ vindt haar oorsprong in het intersectionele denken. Het intersectioneel denken is een theorie waarmee maatschappelijke posities en maatschappelijke uitsluitingmechanismen worden beschreven. Het gaat ervan uit dat de identiteit uit verschillende dimensies bestaat die allemaal op elkaar in werken. Het dient ten eerste als hulpmiddel bij het in kaart brengen van de identiteit van een individu maar kan ook helpen bij het zicht krijgen op de identiteit van een groep. Het bestaat uit 8 dimensies: sekse en gender, religie en levensbeschouwing, etniciteit en nationaliteit, seksuele oriëntatie, levensfase en generatie, talent en handicap, klasse en professionele socialisatie. Al deze identiteitsdimensies hebben invloed op je leven: op je zelfgevoel, op de keuzes die je maakt in werk en op de maatschappelijke positie die je inneemt.

Hieronder wordt weergegeven uit welke dimensies de diversiteitscirkel bestaat. Daarbij worden vragen gesteld die je op weg kunnen helpen bij het nader definiëren van de dimensies zelf. Deze vragen zijn ten eerste gericht op jezelf. Het invullen van je eigen diversiteitscirkel strekt tot de aanbeveling. Uiteraard kunnen de vragen ook houvast bieden bij het invullen van de diversiteitscirkel voor een ander.

- Sekse en gender: wat heb jij geleerd over hoe vrouwen/mannen zich horen te gedragen? In hoeverre typeer je jezelf als man of vrouw? Welke invloed heeft je religie, klasse en etniciteit op je rol als man/vrouw?
- Religie en levensbeschouwing: Wat voor levensvisie of religie heb je van huis uit mee gekregen? Hoe belangrijk is dit voor jou? Heeft het je gevormd? Wat is goed of slecht? Hoe zie je jouw verantwoordelijkheid?
- Etniciteit en nationaliteit: waar ben jij en/ of zijn je ouders geboren? Waar voel je je thuis? Welke tradities zijn belangrijk voor jou? Wat voor taal/dialect spreek je thuis?

¹ Zie voor een uitleg van de diversiteitscirkel en het intersectionele denken *Retourtje Inzicht* van Loeffen en Tigchelaar (2009).

- Seksuele oriëntatie: hetero- of homoseksueel? Of biseksueel? Transseksueel? Aseksueel? Hoe open kun je zijn over wie je bent en hoe je je voelt? Kruist je seksualiteit met één van je andere aspecten?
- Levensfase en generatie: hoe oud ben je? Hoe wordt je generatie getypeerd? Wat betekent je generatie voor jou? Hoe verhoud je je tot andere generaties?
- Talent en handicap: Wat zie jij als je handicap of beperking? Wat zie jij als jouw talenten? Kan je je talenten inzetten in het beroep van pedagoog?
- Klasse en professionele socialisatie: in welke sociale klasse ben je geboren? Welke waarden en normen zijn voor jou voortgekomen uit je klasse en sociale economische positie? Wat voor opleiding heb je gevolgd? Wat voor opleiding hebben je ouders gevolgd? Word je geholpen door je maatschappelijke achtergrond?

Als je de verschillende dimensies van de diversiteitscirkel hebt ingevuld, kun je kijken naar de verbanden tussen de dimensies die samen jouw identiteit uitmaken. Onderstaande vragen kunnen daarbij helpen.

- Wie ben ik?
- Wie of wat bepaalt wie ik ben?
- Bij wie hoor ik, bij wie/wat voel ik me eigenlijk thuis?
- Ben ik de afgelopen jaren veranderd? Hoe komt het dat ik veranderd ben?
- Welke gebeurtenissen hebben hieraan bijgedragen?
- Hoe kan ik en wil ik betekenis aan mijn identiteit geven?
- Hoe zien anderen mij? Hoe wil ik dat anderen mij zien? Kan ik hier invloed op uitoefenen?
- Hoe hebben de verschillende dimensies invloed gehad op mijn identiteit?
- Hebben de verschillende dimensies invloed op elkaar?
- Welke dimensie speelt nu een grote rol in mijn leven?
- Is er minimaal een vooroordeel verwerkt in jouw verslag?

De diversiteitscirkel met de verschillende identiteitsdimensies²

² Loeffen, T. en Tigchelaar, H. (2009). *Retourtje Inzicht*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

©Dien Bos

¹ Werkblad diversiteitscirkel. Loeffen, T. en Tigchelaar, H. (2009). *Retourtje Inzicht*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.